

Гуртова М.О.

учениця,

Науковий керівник: Дабдіна О.С.

заступник директора з НВР ХГ № 14,

вища категорія, «вчитель-методист»

Харківська гімназія № 14

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЛІТЕРАТУРНОГО
ГЕРОЯ ЛЕКСИЧНИМИ І ГРАМАТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ
(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖИН ВЕБСТЕР
«ДОВГОНОГИЙ ДЯДЕЧКО»)**

Невід'ємною складовою будь-якого художнього твору є зображально-виражальні засоби. Такий вибір пояснюється тим, що саме засоби мовної виразності роблять мову наочною, образною і особливим чином оформлюють її, привертаючи до неї увагу, тим самим допомагають сприймати художній текст.

Дослідження емоційного стану на матеріалі художнього тексту є одним із найперспективніших способів аналізу мовних засобів, що репрезентують переживання персонажів. Художній текст може змалювати емоції героїв у повному обсязі, показати їх внутрішній світ та складність людської натури.

Особливості вербалізації емоцій вивчаються на різному матеріалі. У даному випадку це епістолярний роман Джин Вебстер «Довгоногий дядечко» («Daddy Long Legs») [1].

Даний роман було написано ще у 1911 році, але до нашого часу він є улюбленим для певного кола читачів. Він розповідає історію молодій дівчини, Джеруші Еббот, яка виховувалася до 16 років у притулку і де протягом наступних двох років за пансіон піклувалася про маленьких вихованців.

Роман неодноразово привертав увагу психологів, лінгвістів та істориків. Так, Viranti Nanda W. [2] аналізував образ головної героїні з боку психології, спираючись на теорію Зигмунда Фрейда про *id*, *ego* та *superego*. V. Nanda простежив, як змінювалася Джеруша, починаючи з перших днів перебування у коледжі і до останніх рядків роману.

Uswatun Khasanah [3] вивчав психологічний стан Джеруші, яка намагалася забути про своє жакливе життя у притулку, обираючи нове ім'я і створюючи уявну родину.

Amanda Farrell Hollander [4] розглядала роман з точки зору соціальних реформ та феміністичних поглядів героїні. Її підтримувала Anne K. Phillips [5], яка додавала, що «Довгоногий дядечко» є чудовим зразком популярної епістолярної традиції XIX-поч. XX ст., який акцентує увагу на жіночій освіті.

Маргарита Кость [6] вважає епістолярний роман Джин Вебстер «Довгоногий дядечко» яскравим прикладом використання прийому рефлексії. Героїня пише листи незнайомцю, котрий оплачує їй навчання, проживання в пансіоні.

Проаналізувавши літературу, пов'язану з розглядом даного роману, ми дійшли висновку, що роман не аналізувався глибоко з точки зору емоційності; з боку лінгвістики та граматики цей твір також майже не досліджували.

Основна мета нашої роботи – дослідження тропів, які передають емоційний стан героїні. Для досягнення мети були використані літературознавчі довідники та статті з мовознавства для визначення видів художніх засобів.

Роман як матеріал дослідження було вирішено розділити на частини, які відповідають життю Джеруші після притулку, а саме на чотири етапи, що відповідають чотирьом рокам перебування у коледжі, і ще періоду з вересня по жовтень, коли вона – випускниця коледжу – пише свої останні листи.

Також для більш точного та зручного проведення аналізу листи у творі було пронумеровано. Таким чином було виявлено, що роман складається із 64 листів.

Твір «Довгоногий дядечко» являє собою епістолярний роман, який складається з листів сироти Джеруші (Джуді) Еббот до свого таємничого благодійника, якого вона називає Довгоногим дядечком, не знаючи про нього жодної деталі, крім того, що він високий на зріст. Тож, перше, що привертає увагу читача, це звертання до цього опікуна: Daddy-Long-Legs.

Жодний художній твір не обходиться без засобів художньої виразності, або тропів. Їх багато в листах героїні, саме вони допомагають створити атмосферу, передають настрій та її ставлення до певного предмета, явища чи людини. Тож було вирішено проаналізувати

кількісний та якісний склад тропів та їх зміни з урахуванням емоційного стану героїні.

Варто зазначити, що кількість тропів, які зустрічаються у її листах, з часом змінюється. Це можна пов'язати з тим, що Джеруша, закохавшись, через брак часу пише свої листи-звіти рідше: вони у неї схожі більше на плановий звіт, сухі, мало емоційні, нашвидкуруч. Якщо порівняти кількість тропів, які зустрічаються в її листах за чотири роки та два місяці, то отримуємо наступні результати:

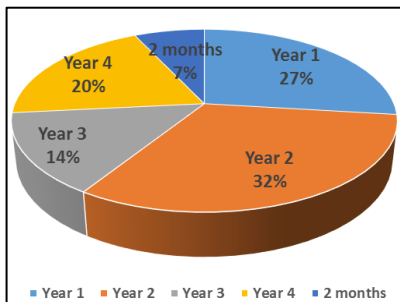

Рис. 1. Кількість тропів за роками, %

Джерело: розроблено автором

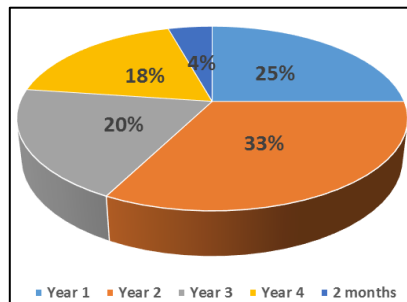

Рис. 2. Кількість листів за роками, %

З діаграми (рис. 1) видно, що найвиразнішим був другий період життя дівчини (32% тропів від загальної кількості). Але це можна пов'язати з тим, що кількість листів в цьому періоді була найбільшою (33%, що відповідає 30 листам) (рис. 2).

Стиль письма Джеруші трохи змінюється протягом років її навчання, але привертає увагу поетичність в описах природи, яка залишається майже незмінною до кінця роману. Цей факт підкреслює романтичність та безпосередність її натури. Читач відчуває емоційний стан дівчини через описи природи, в яких вона вживає багато метафор, порівнянь, епітетів, персоніфікацій та оксюморонів, іноді порівнюючи свій стан зі станом природи. Наприклад, описуючи сонячний, сліпучий зимовий день, Джеруша пише, що весь світ склонився під вагою снігу, а вона – під вагою печалі: «... This is the sunniest, most blinding winter afternoon, with icicles dripping from the fir trees and all the world bending under a weight of snow—except me, and I'm bending under a weight of sorrow» [1, с. 37].

Аналіз попередніх досліджень за даною темою вказує на те, що даний роман не було розглянуто раніше саме в цьому розрізі, з точки зору вербалізації емоцій героїні.

Виявлено зв'язок між етапами дорослішання головної героїні роману та змінами троп та фігур, тобто кількість певних засобів (епітетів, риторичних питань) зростає, а деяких (оксюмори, питальні речення, метафори) – зменшується, відповідно до внутрішнього розвитку Джуді. Окрім того, досліджена залежність емоційного стану та художніх засобів, які використані для вербалізації.

Проаналізована зміна лексичних та граматичних засобів у творі:

– кількість риторичних питань поступово зростає, а просто питальних речень, навпаки, – зменшується;

– зменшується кількість емоційно забарвлених слів, що пов'язано зі званням Джуді до нового ритму життя, побуту, навчання. Взагалі листи стають більш стриманими порівняно з листами на початку твору;

– у кінці твору вже доросла дівчина пише переважно листи-роздуми, вони не такі експресивні, як листи на початку, де Джеруша частіше питає опікуна, аніж розмірковує над чимось.

Стиль перших листів дуже відрізняється зі стилем останніх, це пов'язано з тим, що героїня подорослішала, отримала життєвий досвід. Окрім того, відрізняється вокабуляр на початку твору й в кінці – дівчина розвивається, отримує нову інформацію, вивчає іноземну мову, у тому числі слова й стали вирази.

Список використаних джерел:

1. Webster, Jean. *Daddy Long Legs* / Jean Webster. USA, NY: Scholastic Inc., 1988. – P. 206.
2. Wiresti, Viranti Nanda. *The main character's personality development in Jean Webster's novel «Daddy Long Legs»: a psychological study* / Viranti Nanda Wiresti // *A Thesis Journal*. University of Mataram. – 2018. – P. 3-6.
3. Khasanah, Uswatun. *Coping Behavior For Unhappy Childhood In Jean Webster's «Daddy-Long-Legs»: An Individual Psychological Perspective* / Uswatun Khasanah // *Skripsi thesis*, Universitas Muhammadiyah Surakarta. – 2014. – P. 3-10.
4. Hollander, A. F. *The Fabian Child: English and American Literature and Socialist Reform, 1884-1915* / A. F Hollander // *UCLA*. – 2015. – P. 16-29.
5. Phillips, Anne K. ««Yours most loquaciously»: Voice in Jean Webster's *Daddy-Long-Legs*» / Anne K. Phillips // *Children's Literature*, Johns Hopkins University Press. – 1999. – P. 64–85.

6. Кость Маргарита. Засоби актуалізації рефлексії у творі Джин Вебстер «Довгоногий Дядечко» / Маргарита Кость // Студентські наукові студії. Збірник наукових праць студентів. – Херсон: ХДУ, 2016. – С. 147-151.

Лісничка А.В.

студентка,

Науковий керівник: Чуланова Г.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

Сумський державний університет

**ВАРІАТИВНІСТЬ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ
В АНГЛОМОВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ
НА МАТЕРІАЛІ СТАТЕЙ THE GUARDIAN,
THE WASHINGTON POST (ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ)**

Сучасний світ неможливо уявити без комунікативної взаємодії, яка відбувається в усіх сферах життя людини. Вона відіграє важливу роль у інформаційному дискурсі. Його основним завданням є донесення певної інформації до читача та здійснення на нього впливу. Для виконання цього завдання існує велика кількість тактик та стратегій комунікації. Особливе місце у сучасному інформаційному просторі займають саме англомовні засоби масової інформації (ЗМІ). На їх сторінках широко використовуються різні виразно-зображальні засоби, серед яких особливе місце займають фразеологізми.

Автори статей навмисно модифікують фразеологічні одиниці (ФО) для досягнення власної комунікативної інтенції. Модифікації відбуваються за допомогою зміни формату ФО або шляхом інтеграції даної одиниці у контекст. Найпоширенішими видами модифікацій фразеологізмів у ЗМІ є структурні та семантичні. Зазнаючи таких змін фразеологізм може повністю або частково зберегти своє первинне денотативне значення. Але інколи ФО зазнає дуже різючих змін і через це відбувається деактивація денотативного значення. Дані фразеологічні модифікації рідко зберігаються у мові, на відміну від сталих ФО. Частіше за все їх використовую одноразово [3].